

A fölfuvalkodástól a pusztulásig

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Zsoltár 96:5; Prédikátor 8:11; Dániel 5; Róma 1:16-32; Kolossé 1:15-17; Jelenések 14:8; 17:4-6

„És Ő változtatja meg az időket és az időknek részeit; dönt királyokat és tesz királyokat; ad bölcsességet a bölcseknek és tudományt az értelmeseknek” (Dán 2:21)!

Dániel próféta könyve 5. fejezetében Isten Igéje látványos képet fest az emberi önhittségről, ami megdöbbentő és drámai végkifejlethez vezetett. Bár azt mondhatjuk, hogy Nabukodonozornak sok időbe telt, amíg megtanulta a leckét, neki legalább sikerült. Belsazárról, az unokájáról azonban ez nem mondható el. A templomi edényeket megszenteltelenítette a palotában, egy féktelen lakoma alkalmával. Ez a cselekedete nem egyszerűen kihívás volt Istennel szemben, hanem nyílt támadás is a személye ellen. Így Belszár betöltötte a gonoszsága poharát. Hasonlóan viselkedett, mint a kis szarv (Dániel 8. fejezete), ami Isten szentélyének alapjait támadta. Amikor Isten elvette Belszártól az uralmat, előrevetítette, hogy mit tesz majd a végső napokban népe ellenségeivel. A *Dániel próféta könyve* 5. fejezetében elbeszélte események Kr. e. 539-ben történtek meg, azon az éjszakán, amikor Babilont legyőzte a méd-perzsa hadsereg. Itt következett be az arany és az ezüst közötti váltás, amit *Dániel próféta könyve* 2. fejezete megjövendölt. Ismét egyértelműen kitűnik, hogy Isten irányítja a világ ügyeit.

BELSAZÁR LAKOMÁJA

Olvassuk el Dán 5:1-4 szakaszát Dán 1:1-2 verseivel együtt! Mi volt annyira rossz Belsazár tetteiben? Hogyan mutatta ki ezzel a valódi jellemét? Vessük össze a tetteit Jel 17:4-6 részével! Milyen párhuzamokat találunk?

A király megparancsolta, hogy a jeruzsálemi templom szent edényeit kelyhekként használják és azokból igyanak. Még Nabukodonozor vitette el az edényeket a jeruzsálemi templomból az ő istene házába, ami azt jelzi, hogy legalább tiszteletben tartotta szent szerepüket. Belsazár viszont a szent serlegeket közönséges módon, ivászatra használta.

Miközben Belsazár vendégei a szent edényekből ittak, „*dicsőítették az aranyból, ezüstből, rézből, vashól, fából és kőből csinált isteneket*” (Dán 5:4, RÚF). Érdeemes felfigyelni arra, hogy a szöveg hat anyagot említ. A babiloniak a hatvanas számrendszert használták a mai tízes számrendszer helyett. Így az istenek hat csoportja a babiloni istenségek teljességét, ezzel pedig a vallási rendszerük teljességét jelképezi. Érdekes módon viszont az alapanyagok rendje azoknak az anyagoknak a sorrendjét követi, amelyek Nabukodonozor álombeli szobrát alkották, leszámítva azt, hogy az agyag helyett itt fa szerepel. A kő utoljára jelenik meg, mint az álomban is. Bár itt a bálvány-szobrok egyik alapanyagát jelöli, de eszünkbe juttatja Isten ítéletét is a világ birodalmi fölött (lásd Dán 2:44-45), amelyeknek Babilon a szimbóluma.

A lakoma a végidei Babilon találó megjelenítése, amint *A jelenések könyvében* is látjuk. A végidei Babilonban az asszony Belsazárhoz hasonlóan arany poharat tart a kezében és megfertőztető italt kínál a népeknek. Más szóval, a modern Babilon hamis tantételekkel és eltorzított vallási rendszerrel csábítja gonoszságra a világot (Jel 17:4-6), mit sem törődve a hamarosan rászakadó ítélettel. Egyszer azonban eljön az ítélet ideje!

Hogyan profanizálja a mai társadalom és kultúra Isten Igéjének igazságát? Mit tegyünk, nehogy mi is részesei legyünk ennek a gyalázatnak, még apróbb dolgok tekintetében sem? Beszéljünk a válaszunkról szombatán a csoportban!

EGY HÍVATLAN VENDÉG

Olvassuk el Dán 5:5-8 részét! Mi történt, és miért reagált így a király? Mennyiben tekinthető ez a beszámoló párhuzamosnak *Dániel próféta könyve* 2. fejezetével? Miért fontos ez? (Lásd még Zsolt 96:5; Kol 1:15-17!)

Mint Nabukodonozor a korábbi válságok idején (Dán 2:2, 4:7), úgy Belszár is csillagjósokat, káldeusokat és jövendőmondókat hívott, hogy megfejtsék a rejtélyes írást. Azért, hogy a legjobb tudásukat hozzák, hatalmas jutalmat kínált nekik: 1) bíbor ruhát, amit az ókorban az előkelőségek hordtak (Eszk 8:15), 2) aranyláncot, ami a magas társadalmi rang szimbóluma volt (1Móz 41:42) és 3) a birodalom harmadik vezetőjének a tisztét. Ez az utolsó jutalom híven tükrözi a korabeli Babilon történelmi viszonyait. Mivel Belszár társuralkodóként a második helyen állt apja, Nabú-naid mögött, a harmadik vezetői tisztséget kínálta fel. A kecsgetető jutalmak ellenére a varázslók ekkor sem tudtak magyarázattal előállni.

Minden bűnét tetézve a király még a bölcsességet is rossz helyen kereste. A babiloni szakértők nem fejtették meg az üzenetet. Noha a saját nyelvükön, arámul jelent meg az írás, ahogy azt holnap látni fogjuk, mégsem értették a szavak jelentését. Ez arra emlékeztethet, amit az Úr mondott Ézsaiáson keresztül: „*bölcsseinek bölcsessége elvész, és értelmeseinek értelme eltűnik*” (Ézs 29:14). Pál apostol pedig hozzáfűzi a vers idézése után: „*Hol a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világ vitázója? Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét? Mivel tehát a világ a saját bölcsessége útján nem ismerte meg Istent a maga bölcsességében, tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket*” (1Kor 1:20-21, RÚF).

Vannak olyan igazságok, amelyek túlságosan fontosak ahhoz, hogy az embereknek maguktól kelljen azokat megfejteni, ezért Isten kijelenti nekünk azokat.

Gondoljunk csak a kilátásba helyezett jutalmakra, majd arra, hogy mindaz a későbbi történetek után mennyire értéktelenné lett! Vagyis valójában mennyire múlandók a földi dolgok? Miért kell mindig az örökkévalóság szempontjait észben tartani minden tettünk között?

A KIRÁLYNÉ SZÍNRE LÉP

Olvassuk el Dán 5:9-12 szakaszát! Mit mondott a királyné Dánielről, amit Belsazárnak már tudnia kellett volna? Mit árul az el róla, hogy mintha még Dániel létezéséről sem tudott volna?

A teremben minden felbolydult a falon megjelenő rejtélyes üzenet miatt, ekkor belépett a királyné és tanácsolta a zavarba esett királyt. Dánielre emlékezett, akinek álomfejtő és rejtélymegoldó képessége már Nabukodonozor idején megmutatkozott. Ha Belsazár olyan okos lett volna, mint az elődje, tudja, hogy hova forduljon a titokzatos írás megfejtése miatt. Ám a teljesen tanácstalan királynak szüksége volt a királyné közbelépésére, akinek a szavai mintha dorgálták volna Belsazárt, amiért átsiklott a tekintete az országban az egyetlen ember fölött, aki megfejthette a rejtélyes szöveget. Dániel életrajzát is közölte: a prófétában megvan a Szent Isten Lelke, a világosság, az értelem és az isteni bölcsesség, kimagasló a lelkülete, a tudása. Képes megérteni és megfejteni az álmokat, megoldja a rejtélyeket és megmagyarázza a talányokat. Nabukodonozor idejében a varázslók, a csillagjósok, a káldeusok és a jövendőmondók vezetője volt (Dán 5:11-12).

Ekkor ismét eltűnődünk azon, hogy Belsazár vajon miért nem gondolt Dánielre. A szöveg nem ad egyértelmű választ erre a kérdésre, de feltételezzük, hogy miután Dániel legalább a harmadik évéig szolgálta a királyt (Dán 8:1, 27), ekkor már nem állt aktív szolgálatban. Ennek az egyik oka talán a kora volt – körülbelül nyolcvan éves lehetett, a király pedig az idősebb vezetők helyett a fiatalabb nemzedéket választotta. Esetleg a király azért hagyhatta Dánielt figyelmen kívül, mert nem akarta elkötelezni magát a próféta Istene mellett. Akármilyen ok vagy okok együttese állt is a háttérben, megdöbbentő, hogy ilyen hamar elfeledték Dánielt, aki hatalmas teljesítményeket mutathatott fel!

Olvassuk el Róm 1:16-32 részét! Hogyan jelenik meg ez az elv nem csupán ebben a történetben, hanem a mai világban is?

MEGMÉRETTÉL ÉS HÍJJÁVAL TALÁLTATTÁL

Olvassuk el Dán 5:13-28 szakaszát! Mit mondott Dániel a királynak a közelgő végzetéről?

A körülmények nyomására a király végül meghallgatta Dánielt, de mint-ha csak vonakodva tette volna. Ez talán inkább azt mutatja, hogyan viszonyult Istenhez, mint Dánielhez.

Ahogy Dániel fogadta a király ajándékának lehetőségét, abból sokat megtudhatunk a próféta fontossági sorrendjéről és jelleméről. Valószínűleg felismerte a jutalom értéktelenségét is, hiszen ő pontosan értette a rejtélyes szavak jelentését.

Dániel három dolog miatt marasztalta el a királyt.

Először is, Belsazár teljesen figyelmen kívül hagyta Nabukodonozor tapasztalatát, különben megtért volna és megalázta volna magát, amint az elődje tette. Másodszor, Belsazár a templomi edényeket borivásra és a bálványai dicsőítésére használta. Dániel itt az előzőhöz hasonló sorrendben említette meg a hatféle anyagot, amiből bálványokat készítettek. Harmadszor, a király nem magasztalta Istent, *„akinek kezében van a te lelked, és előtte minden te utad”* (Dán 5:23).

A király hiányosságainak megnevezése után Dániel folytatta a magyarázatot. Ekkor tudjuk meg, hogy Isten „falfirkája” három arám szóból állt (az elsőt megismételték), amelyek alapvető jelentését ismernie kellett a királynak és a bölcseinek is: MENE: „számba vette”; TEKEL: „megmérettél”; UFARSZIN: „elosztatott”. Mivel a méd-perzsa sereg Babilon kapuja előtt állt, a király és a bölcsei gyaníthaták az írás baljós jelentését, de a varázslók nem mertek semmi olyat mondani az uralkodónak, ami kellemetlen lehetett. Egyedül Dániel volt képes értelmes mondatba foglalni a valódi üzenetet, hogy annak teljes tartalmát közölje Belsazárral: *„Mene, azaz számba vette Isten a te országlásodat és véget vet annak. Tekel, azaz megmérettél a mérlegen és híjjával találtattál. Peresz, azaz elosztatott a te országod és adatott a médeknek és perzsáknak”* (Dán 5:26-28). Nem éppen nyugtató, felvidítő szavak!

A király feletti ítélet gyorsan bekövetkezett. Hogyan tanulhatunk meg bízni Istenben olyan ügyekkel kapcsolatban is, amelyekben még most nem látjuk az igazságszolgáltatást és az ítéletet? (Lásd még Préd 3:17; 8:11; Mt 12:36; Róm 14:12!)

BABILON BUKÁSA

Olvassuk el Dán 5:29-31 részét Jel 14:8, 16:19 és 18:2 verseivel együtt! Mit tanulhatunk meg Belszár Babilonjának az elestéről, ami a végidei Babilon bukására mutat előre?

A hibái ellenére Belszár legalább állta a szavát. Rossz hírt hallott ugyan, de elfogadta a Dánieltől kapott magyarázatot, és megadatta a beígért ajándékokat. Úgy tűnik, a király hallgatólagosan elismerte Dániel Istenét, mivel elfogadta az üzenet igazságát. Érdekes módon a próféta ekkor már nem tiltakozott a korábban visszautasított ajándékok ellen, talán azért, mert már nem befolyásolhatták a magyarázatát. A jutalom szinte értelmét is veszítette, hiszen a birodalom hamarosan elbukott, tehát a próféta udvariasságból fogadhatta el, tudva, hogy csupán néhány óráig lesz az ország harmadik legfőbb embere.

Babilon elbukott, pontosan úgy, ahogyan Dániel kijelentette. Minden gyorsan történt. A város harc nélkül esett el, miközben a király és az udvaroncai iszogattak. Hérodotosz történész szerint a perzsák árkot ástak, hogy eltereljék az Eufrátesz folyó vizét, és a folyómedren át jutottak be a városba. Ekkorra már Nabú-naid király, Belszár apja elhagyta a várost, majd később megadta magát az új uralkodóknak. Így ért véget a legnagyobb birodalom, amit az emberiség valaha látott. Nincs többé Babilon, az arany fej.

„Belszár számos lehetőséget kapott arra, hogy megismerje Isten akaratát és aszerint cselekedjen. Láta, amint a nagyapját, Nabukodonozort száműzték az emberek közösségéből. Tanúja volt annak, hogy a büszke uralkodónak elvette az értelmet, amivel dicsekedett, az, akitől kapta. Láta, hogy a királyt kiűzték az országából és a mezei vadak között élt. Belszár élvezethajhászása és öndicsőítése viszont elhomályosította azokat a tanulságokat, amelyeket soha nem lett volna szabad elfelejtenie. Ő is hasonló bűnököt követett el, mint amelyek miatt Nabukodonozor súlyos ítélet alá esett. Elvesztegette az alkalmakat, amelyeket Isten nagylelkűen neki adott, nem ragadta meg a lehetőségeit, hogy megismerje az igazságot” (Ellen G. White cikke, *Bible Echo*, 1898. április 25.).

Milyen lehetőségeink adódnak arra, hogy „megismerjük az igazságot”? Mit jelent ez? Mikor mondhatjuk el, hogy teljes egészében megismertük az igazságot?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Az ókori világban gyakran tartottak nagy lakomákat. A királyok szerettek fényűző és pompás ünnepeket szervezni, hogy nagyságukat és határozottságukat mutassák. Bár nem ismerjük ennek az ünnepnek az összes részletét, azt tudjuk, hogy akkor került rá sor, amikor a méd-perzsa sereg Babilon támadására készült. Emberileg szólva semmi ok nem volt az aggodalomra. Babilonnak megerősített falai voltak, több évre biztosították az ételkészletet és víznek is bővében voltak, mivel átfolyt a városon az Eufrátesz folyó. Így Belszár király nem aggódott amiatt, hogy ünnepel, míg az ellenség körbevette a várost. Hatalmas ünnepséget hirdetett, ami hamar orgiává fajult. Látványos példája ez az emberi önhittségnek, főként az Úr hatalmával szemben! Dániel által Isten kijelentette a királynak, hogy noha komoly lehetőségeket kapott az igazság megismerésére, „*az Istent pedig, akinek kezében van a te lelked, és előtte minden utad, nem dicsőítetted*” (Dán 5:23).

„A nemzetek történelme nekünk is szól. Minden népnek és minden egyes embernek megvan a helye Isten csodálatos tervében. Az egyének és nemzetek megméretése ma folyik. A mérleg annak kezében van, aki soha nem téved. Mindenki maga határoz sorsáról, Isten pedig mindent kezében tartva valószínűsíti meg saját szándékát” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 332. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Beszéljük meg az osztályban a vasárnapi kérdésre adott választ, vagyis hogyan szentségteleníti meg a társadalom és a kultúra Isten igazságát! Miként történik ez? Hogyan reagáljunk egyházként és egyénekként minderre?**
- 2) **Mit tanít ez a történet arról, hogy az üdvösség nem annyira azon múlik, amit tudunk, hanem azon, mit kezdünk azzal, amit tudunk? (Lásd még Dán 5:22!)**
- 3) **Olvassuk el Dán 5:23 versét! Milyen fontos lelki elveket találunk ebben az igében? Például hogyan óv ez a szöveg attól, hogy megtagadjuk Istent? Mit tanít Istenről, nem csupán mint Teremtőről, hanem mint Fenntartóról is?**
- 4) **Belszár megijedt, pedig nem is értette a szavak jelentését (Dán 5:6). Ezek szerint milyen érzés rossz lelkiismerettel élni?**

ALBERT SCHWEITZER:
KERESS MAGADNAK MELLÉKFOGLALKOZÁST!

Nyisd ki a szemed és keresd,
hol van szüksége valakinek
egy kis időre,
egy kis részvétre,
egy kis beszélgetésre,
egy kis gondoskodásra.

Az illető talán magányos,
elkeseredett,
beteg
vagy ügyetlen,
s te jelenthetsz számára valamit.

Talán öreg, talán gyermek...
Ki sorolhatná fel
az értékes forgótöke,
az ember
befektetésének minden lehetőségét?!

Úton-útfélen hiány van benne!
Hát keresd,
nincs-e valahol alkalom
emberséged befektetésére!

Ne riasszon vissza,
ha várnod vagy kísérletezned kell!
Csalódásokra is vétezd fel magadat,
de ne mondj le a mellékfoglalkozásról,
amikor ember lehetsz az emberek számára!
Bizonyosan vár rád ilyen mellékfoglalkozás,
ha igazán akarod.